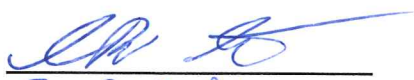

Slutrapport

Spjutspetsar Mobility management Uppsala

Uppsala 2015-07-02

Ann-Britt Ådegren
Energetisk anläggning

Projektledare Teresa Ugglä Kerrou

Projektperiod: 2014-06-02 – 2015-07-30

Projekterare: Uppsala kommun

Projektet har delfinansierats av Energimyndigheten

Projektnummer vid Energimyndigheten: 38656-1

Sammanfattning

Syftet med projektet har varit att minska CO₂-utsläppen genom åtgärder för energismartare arbetspendling och tjänsteresor. Fokus har legat på att förflytta resenärer från färdssätt som bil till kollektivtrafik, cykel och gång.

Genom Uppsala kommuns arbete med Uthållig kommun och Uppsala klimatprotokoll har företag engagerats i projektets framtagande, utveckling och resultat. Uppsala klimatprotokoll är ett nätverk där företag, föreningar och offentliga organisationer samverkar och inspirerar varandra och andra för att nå Uppsalas långsiktiga klimat- och energimål. Utifrån medlemmarnas intressen och behov bildas arbetsgrupper, s.k. fokusgrupper med syfte att söka svar och lösningar på specifika frågeställningar.

Arbetet med *Spjutspetsar Mobility management Uppsala* inleddes med en presentation av projektet för medlemmarna i Uppsala klimatprotokoll och därtill även för medlemmarna i fokusgruppen för hållbart resande.

15 organisationer anslöt sig till att medverka för projektets genomförande och ytterligare 14 organisationer har genom möten och presentationer följt arbetet i projektet.

Under hösten 2014 genomfördes den första resvaneundersökningen bland organisationernas medarbetare och respondenterna uppgick till 1 566 personer.

Fyra delprojekt med syfte att påverka valet av det personliga transportsättet arbetades tillsammans fram av organisationerna och genomfördes för medarbetarna under våren 2015.

Den uppföljande resvaneundersökningen genomfördes strax före midsommaren 2015 och respondenterna uppgick till 535 personer. Därtill har respektive delprojekt följts upp och utvärderats.

345,7 ton CO₂ och 1 GWh har årligen reducerats genom organisationernas engagemang och medarbetarnas förändrade resvanor.

Samtliga organisationer har aktivt arbetat för ökad tillgängligheten för medarbetarna att resa hållbart så väl till och från arbete som i tjänsten.

Ytterligare 14 organisationer har följt *Spjutspetsar Mobility management Uppsala*. Av dessa är det fyra som påvisat mognad och intresse för kommande aktiviteter till hösten.

Hösten 2015 genomförs ytterligare en uppföljande resvaneundersökning.

Bakgrund

Uppsala kommun är en klimatengagerad och driven kommun och genom sitt engagemang i *Klimatkommunerna*, *Uthållig kommun*, *Klimatprotokollet* och *Stoppa onöda*, har klimatprojekt och klimatsamverkan med universitet och näringsliv utvecklats.

Behovet av medborgarnas förändrade resmönster är ett måste och det delvis tack vare kommunens klimataktiva stadsplanering och reducerandet av parkeringsplatser i staden. Genom Uppsala kommuns deltagande i Uthållig kommun och i nära samverkan med fokusgruppen Hållbart resande inom Uppsala klimatprotokoll har så väl kommunens som näringslivets behov och vilja att påverka medarbetarnas resvanor förtydligats. Kombinationen av stöd till drivna och motiverade organisationer och en medveten stadsplanering resulterade i projektansökan.

Huvudman för projektet *Spjutspetsar Mobility management Uppsala* är Uppsala kommun, enheten för trafik & samhälle.

Energimyndigheten har medfinansierat genomförandet till 70 %.

Organisation

Projektledning har utgjorts av Uppsala kommun, med projektledare Teresa Ugglä Kerrou vid enheten för trafik & samhälle.

Delpjektledare:

Karin Edenius, projektledare vid Kollektivtrafikförvaltningen UL, landstinget i Uppsala Län.

Ingrid Lembke von Schéele, trafikplanerare vid Uppsala kommun och enheten för trafik & samhälle.

Resurser:

Lina Yng, Energikontoret i Mälardalen AB

Lars Johansson, Ramböll

Om Klimatprotokollet och varför målgruppen valdes härur.

Uppsala klimatprotokoll är en effektiv arena för företag, föreningar och offentliga organisationer som vill samverka och inspirera till klimatdriven affärs- och verksamhetsutveckling.

Samarbetet inom klimatprotokollet startade 2010 då kommunen tog initiativet att bjuda in lokalt verksamma företag, myndigheter och organisationer till att gemensamt anta klimatutmaningen. I dag är klimatprotokollet ett effektivt verktyg för att tillsammans realisera målen i Uppsala kommuns miljö- och klimatprogram 2014-2023.

Måluppfyllelse

Mål och måluppfyllelse

- Målet var att tio organisationer genomför resvaneundersökningar
 - ✓ 15 organisationer genomförde resvaneundersökningen och deltog i delprojektens utveckling och genomförande.
- Målet var att fem organisationer följer projektarbetet och mognar för eget genomförande av åtgärder (*andra än de 15 medverkande företagen*)
 - ✓ 14 organisationer inom Uppsala klimatprotokoll har följt arbetet varav fyra har arbetat med aktiviteter likt delprojektet.
 - ✓ Två organisationer har genomfört resvaneundersökning.
 - ✓ Två organisationer har anmält sitt intresse för att delta i testresenären.
 - ✓ Tre organisationer avser diplomera sig som cykelvänlig arbetsplats.
 - ✓ En organisation avser arbeta med informationsinsatser.
- Målet var att minska energianvändningen med 40 000 kWh och 100 ton koldioxidekvivalenter
 - ✓ 345,7 ton koldioxidekvivalenter per år beräknas ha reducerats
 - ✓ 1 GWh per år (1 000 000 kWh/år) beräknas långsiktigt ha reducerats

Reduceringen av kWh per år har beräknats utifrån långsiktig minskning av bilanvändning på totalt 1709898 km/år vid projektets avslut. Beräkning har sedan gjorts med antaganden utifrån resvaneundersökningens resultat för andel bensin och dieslbilar och dess storlek.

Genomförande

Ev. revidering av projektmål, budget eller projekttid

En förlängningsansökan inlämnades hösten 2014 och projektet beviljades förlängning 4 månader till 2015-07-30

Kick off och projektmöten

Startmöte för projektet "Spjutspetsar Mobility management" hölls den 25 augusti. Samtliga Uppsala klimatprotokolls medlemsorganisationer bjöds in att delta.

Första arbetsmöte hölls den 8 september och 15 organisationer hade då anmält intresse att medverka i projektens genomförande.

Under september och oktober tecknades överenskommelser med samtliga deltagande organisationer och resvaneundersökningen arbetades fram i samverkan.

Projektleddningen arbetade fram kommunikationsunderlag och presentationsunderlag. Vikt lades på att samtliga organisationer skulle erhålla och sprida samma budskap, information och verktyg för projektets genomförande.

Resvaneundersökningen genomfördes månadsskiftet oktober/november.

Arbetsgruppen för delprojektet Cykelvänlig arbetsplats identifierade följande delmål:

- 80 % av de deltagande organisationerna avser att arbeta mer aktivt med cykelförbättrande åtgärder
- 90 % ska fullfölja diplomeringen
- 80 % avser att även diplomeras 2016
- 50 % av övriga medlemmar i UKP anmäler intresse av att delta vid nästa diplomeringsomgång
- Andelen anställda hos de deltagande organisationerna som cyklar till och från jobbet ska öka från 20 % till 22 %
- Andelen anställda hos de deltagande organisationerna som cyklar i tjänsten (resor kortare än 5 km) ska öka från 36 % till 40 %
- Andelen anställda hos de deltagande organisationerna som cyklar i tjänsten (resor längre än 5 km) ska öka från 5 % till 7 %

Arbetsgruppen för delprojektet informationsåtgärder identifierade följande mål:

- Minst 80 % av de anställda vid deltagande företag fortsätter att använda de genomförda insatserna/åtgärderna
- Vid projektets avslut har tjänsteresandet med bil minskat med 10 %
- Koldioxidutsläppen minskar med minst 10 ton per år

Mediala aktiviteter, press.

- Pressmeddelande
- Deltagande i presskonferens 8 juni (inför rundabordsmötet)
- UNT artiklar
- Uppsalatidningen artikel
- Webbnyheter på klimatprotokollets webb

Externa presentationer av projektets resultat och genomförande vid av andra genomförda konferenser eller likande.

- April 2015, föredrag på klimatmöte för klimatprotokollet (ledande tjänstemän och beslutsfattare)
- April 2015, föredrag på Bussföreningarnas årsmöte
- Juni 2015, föredrag för gatu, trafik- och samhällsmiljönämnden Uppsala kommun
- Juni 2015, föredrag på rundabordsmötet för klimatprotokollet (ledningsgrupper och beslutsfattare)
- Januari 2016, föredrag vid Transportforum (VTI)

Samverkan med andra aktörer

Projektet i sin helhet har genomförts i nära samverkan med Kollektivtrafikförvaltningen UL, landstinget i Uppsala Län.

Resursorganisationer har varit Energikontoret i Mälardalen och Ramböll.

Organisationer/medlemmar i Uppsala klimatprotokoll.

Information har löpande publicerats och varit tillgänglig för samtliga deltagare i Uppsala klimatprotokoll och fokusgruppen har varit öppen för medverkan. Dock har inte något företag följt processen nära och i detalj utan att delta i projektet. Genom den information som löpande delgivits Uppsala klimatprotokolls medlemmar som inte deltagit i projektet

Uppföljning

Mätning av startläget gjordes vid den första resvaneundersökningen och följdes upp med en resvaneundersökning vid projekttidens slut.

Därtill har delprojekten mätts och utvärderats individuellt vilkas resultat förts in i MaxEva.

Resvaneundersökningarna visar att:

- 8 % uppger att de HAR förändrat sina resvanor efter projektets genomförande
- Ytterligare 7,8 % har förändrat sin inställning till hållbart resande
- 97 % känner efter projektet till att företaget har en resepolicy
- Arbetspendling – bilåkandet har gått ner till förmån för buss och cykel
- Tjänsteresor – cykel och gång minskat till förmån för buss och samåkande i bil
- Arbetspendling med cykel har ökat med drygt 3 % enheter

Resvaneundersökningarna visar, gällande medarbetarnas upplevelse att:

- El-tjänstecykel och extern bilpool är efter projektets genomförande mer tillgängligt för medarbetarna
- Hindren för arbetspendling med cykel upplevs mindre
- Materiella förbättringar har skapat ökade möjligheter för arbetspendling med cykel
- Materiella förbättringar har skapat ökade möjligheter för tjänsteresor med cykel

Delprojektens genomförande och måluppföljning:

Testresenären genomfördes av 12 organisationer, nådde 3 160 medarbetare varav 217 personer deltog.

Delprojektet erbjöd vanebilister ett verktyg att resa klimatsmartare med kollektivtrafik, genom att kostnadsfritt få prova på under en månad. Resvaneförändringen mättes med en ansökningsenkät och en uppföljningsenkät efter avslutad testperiod. En långtidsuppföljning kommer även att göras i september 2015. Genom resvaneenkäterna har UL också erhållit underlag för förbättringar för kollektivtrafiken.

Delprojektmöten

- Uppstartsmöte med deltagande organisationer
- E-postinformation om hur medarbetare ansöker om att bli testresenär och ansökningslänk
- Återkoppling av antal sökande under ansökningstiden
- Återkoppling av resultat efter avslutat delprojekt

Distribuerat material

- Webbtexter till Intranät och för utskick
- 30-dagarsbiljett för kollektivtrafiken (ett till respektive deltagare)
- Uppföljande webbenkät efter avslutat delprojekt (+ en planerad efter 6 mån)

Media

- Webbnyhet om aktiviteten på <http://klimatprotokollet.uppsala.se>
- UNT 25 juni 2015

- Minskad energianvändning; förändringen av bilanvändningen -64 456 km/år
- Minskning av koldioxidekvivalenter; 12,7 ton CO2 per år

Cykelvänlig arbetsplats genomfördes av 9 organisationer och nådde 2405 medarbetare

Delprojektet engagerade organisationer att förbättra, förstärka och utveckla förutsättningarna för medarbetarna att cykla till och från arbetet och i tjänsten.

Delprojektet var uppdelat i två faser, där den första gick ut på att jobba fram kriterier utifrån de inkomna svaren i resvaneundersökningen som handlade om vad som skulle få medarbetarna att cykla mer. En arbetsgrupp bestående av representanter från deltagande organisationer sorterade och värderade kriterierna. De delades in i efter svårighetsgrad och område (fysisk miljö, utrustning, styrning, kommunikation samt beteendepåverkan).

Den andra fasen gick ut på att testa kriterierna och diplomera arbetsplatserna. Från och med september 2015 är dessa kriterier även tillgängliga för andra arbetsplatser i hela Uppsala kommun. En ny diplomeringsomgång planeras till 2016:

<http://bygg.uppsala.se/hallbarhet-miljo/hallbartresande/cykelvanlig-arbetsplats/>

Delprojektmöten

- Uppstartsmöte med deltagare
- WS för att vaska fram lämpliga kriterier och gradera dem
- Möte med Cykelfrämjandet för att kvalitetssäkra kriterierna
- Möte för att fatta beslut om kriterier och var dessa skulle vara placerade
- Möte med representanter från deltagande organisationer genomgång av kriterier och uppstart av diplomeringsomgången
- Diplomeringsomgång + cykelkorg med frukt
- Utvärderingsmöte

Distribuerat material

- Webbtexter till Intranät
- Diplomeringsfolder med kriterier

Media

- UNT artikel
- Uppsalatidningen: artikel
- Webbnyheter om aktiviteten på <http://klimatprotokollet.uppsala.se> (2st)

Måluppfyllelse delprojektet Cykelvänlig arbetsplats.

- 80 % av de deltagande organisationerna avser att arbeta mer aktivt med cykelförbättrande åtgärder
 - ✓ 100 % av organisationerna avser att arbeta aktivt med cykelförbättrande åtgärder
- 90 % ska fullfölja diplomeringsomgången
 - ✓ 100 % av organisationerna fullföljde diplomeringsomgången
- 80 % avser att även diplomeras 2016
 - ✓ 100 % av organisationerna avser att diplomera sig även år 2016.
- 50 % av övriga medlemmar i Uppsala klimatprotokoll anmäler intresse av att delta vid nästa diplomeringsomgång
 - ✓ Uppföljning av målet görs först den 17 september 2015

✓ Koldioxidekvivalenterna har minskat med 67 ton CO2 per år

Delprojektets bidrag till projektets måluppfyllelse:

- Minskad energianvändning; förändringen av bilanvändningen -91 979 km/år
- Minskning av koldioxidekvivalenter: 67 ton CO2 per år

Reflektion

Resvaneundersökningarnas respondenter varierade mycket från den första till den andra undersökningen vilket har försvårat uppföljningen av projekt i sin helhet. Dock har underlagen varit tillräckliga per deltagande organisation för införandet av data i EPOMM:s utvärderingsverktyg MaxEva.

Workshopen den 25 november resulterade i en bruttolista över mobility management projekt som medverkande organisationer önskade genomföra. Dessa är underlag för kommande MM-arbeten.

Engagemanget och delaktigheten bland deltagande företag var hög.

Omdömet/betyget för delprojektet bland deltagande företag var högt.

- Även om implementeringen av åtgärder var god så var kännedomen bland de anställda (53 %) vid de deltagande företagen relativt låg.

Ensamåkandet i bil har minskat bland deltagande företag.

Delprojekten ha bidragit till en minskning av koldioxidutsläppen med 345,7 ton/år.

Slutsats

Hur medarbetarna reser i tjänsten påverkar valet av färdssätt i tjänsten.

Arbetsgivarna måste lägga fokus och tid på information och kommunikation med medarbetarna på så väl förmåner som förväntningar och skyldigheter kring hållbart resande i tjänsten.

Aktiva arbetsgivare ger mer hållbara organisationer.